

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
pentru secțiile și școlile cu predare în limba minorităților
SECȚIUNEA A

Limba și literatura română – pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară
Etapa națională
Arad, 12 aprilie 2024
Clasa a VIII-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Punctajul total este de 100 de puncte.**

Citește fiecare dintre textele date pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Stăteau mult de vorbă serile: el îi povestea despre cât de complicat fusese în clasa a șaptea, despre cum nu avea curaj să vorbească în public, iar oameni cu care să poată fi deschis găsea atât de rar. Dacă se gândea bine, nici măcar pe amicul cel mai apropiat nu se prea putea baza. Venea tot timpul să-l viziteze nu ca să vadă ce mai e cu el, ci ca să ajungă la consola și la jocurile lui. Era dependent de computer, adică de ecrane.

– Ce înseamnă asta? Întrebă mirată Luvia.

– Adică nu se poate desprinde de ele. E în stare să se joace zi și noapte fără să simtă măcar că-i e foame. Ce mă întristează e că nu mai putem sta normal de vorbă. Uite, așa cum facem noi acum.

Luvia surâse. Orice s-ar zice, numai firească nu era comunicarea lor. Nu se vedeau, n-aveau habar cum arată, nu știau mai nimic despre lumea celuilalt.

Se simțea grozav de amărâtă. Se retrase, prin urmare, în zona cea mai albastră și rămase pe gânduri. Unde se găsea? Oare cine o închisese acolo? Prin ce accident trecuse? Nu-și putea răspunde acestor întrebări. După ce se chinui să-și așeze în ordine puținele amintiri cât de cât clare, îi veni o idee:

– Marius, povestește-mi, te rog, ce-ai făcut în ziua în care am vorbit prima dată!

– A, păi am fost la festivitatea de premiere. Și-am luat diplomele, m-am ales cu premiul doi. Au fost și discursurile profilor și apoi, la sfârșit, ne-am luat la revedere forțat. Numai că mie, sincer să fiu, îmi place tot mai mult la școală. Acolo am mereu ceva de făcut, chiar dacă nu mă ascultă nimeni când vreau să intru și eu în vorbă, cică-s prea original, să-mi văd de aiurelile mele de doi bani, adică de pasiunea pentru insecte, am o colecție întreagă, ți-am zis? Să nu crezi că-s biete ființe înfipite în ace, Doamne ferește! E mai simplu acum: cum văd un gândăcel mai interesant, cum îl fotografiez. Apoi citesc despre el tot ce găsesc. Să mă întorc mai bine la ultima zi de școală. După ce-au plecat toți colegii, m-am oprit pe banca de lângă ghereta portarului, tocmai zărisem o insectă ciudată, subțire ca o fulgerare. Cum n-am reușit s-o pozez, mi-am făcut un selfie.

– Ce e un selfie?

– O fotografie. Știi ce-i asta, nu? Adică ții telefonul în față, așa, cu brațul întins, apeși pe buton și-ți îngheață chipul într-o imagine.

– Te pomenești că... Stai așa. Cred că încep, în sfârșit să înțeleg. Spune-mi cum erai îmbrăcat.

– Pot verifica. Am poza în telefon...o clipă doar...Dar nu, nu e nevoie, mi-am amintit. În ultima zi de școală e obligatoriu să fiu mai sobru, cu alte cuvinte mă constrâng să-mi pun cămașă. Și-am îmbrăcat-o pe aia cu carouri albe sau albastre, cine să știe? O urâsc.

– Carouri alb cu albastru. Mă gândesc de nu știu când la asta. Marius, încep să pricep, dar mi se pare o nebunie.

– Ce anume?

– Poza. Ea trebuie să fie explicația. Spuneai că fotografiile rup bucăți de timp și de spațiu și le lasă într-un fel de plutire.

– Cam așa ceva...

– Ei bine, din cauza accidentului – de care nu-mi amintesc – e foarte posibil să se fi produs o fractură în țesătura timp și spațiu a lumii mele. Și-a nimerit, ce straniu!, în ceva intermediar, ca un loc de trecere.

– Poftim?! Oare am auzit bine? Vrei să spui că ești prizonieră într-un selfie?

– Mă tem că da. Asta ar explica multe.

după Ioana Nicolaie, *Vertijia* (2018)

B.

Cu toate că *Facebook* scade în popularitate în defavoarea *Instagram*, fenomenul „selfie” crește extraordinar de mult și nu dă semne că ar scădea în intensitate. Peste 1 milion de fotografii de tip selfie sunt încărcate zilnic pe rețelele de socializare.

În opinia psihologului Lenke Luhoș, pozele de tip „selfie” nu pun accentul pe noi – chiar dacă fotografia este despre noi – ci pe ceea ce cred alții despre noi, scopul final al acestui fenomen este să testeze acceptarea socială și popularitatea.

Totodată, specialistul în psihologia comportamentală consideră că selfie-ul este utilizat de adolescenți și nu numai pentru a începe să se cunoască mai bine pe ei, în principal prin prisma celorlalți. În literatura de specialitate se consideră că o imagine corectă despre noi este compusă din ceea ce credem noi despre noi, ce cred prietenii și familia despre noi și, desigur, ce cred cunoștințele îndepărtate și necunoscuții despre noi.

După părerea psihologului Lenke Luhoș, cu toate că scopul aparent este o mai bună interacțiune socială, fenomenul „selfie” este, în mod ciudat, un instrument al interacțiunilor sociale, un mijloc prin care vom ține oamenii la distanță. Aproape de fiecare dată, selfie-ul construiește o imagine total diferită despre noi, deoarece dorește să scoată exagerat în lumină numai aspectele noastre pozitive, iar în cazul unor interacțiuni față în față, oamenii vor constata că imaginea pe care și-au făcut-o despre noi este eronată, iar numărul defectelor depășește net numărul aspectelor pozitive pe care noi încercăm să le promovăm pe internet. Astfel, selfie-ul exagerat ca imagine pretențioasă pe care încercăm să ne-o construim pe termen lung pe rețelele de socializare poate avea efecte negative în ceea ce privește relațiile noastre sociale în lumea reală.

după Cornel Spiru, *Selfie-ul este despre ceea ce cred alții despre noi*, www.rador.ro

SUBIECTUL I

30 de puncte

Scrie pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

- În secvențele: „Să mă întorc mai bine la ultima zi de școală. După ce-au plecat toți”, „m-am oprit pe banca de lângă ghereta portarului, tocmai zărisem o insectă ciudată, subțire ca o fulgerare.” sunt:
 - 4 diftongi.
 - 5 diftongi.
 - 6 diftongi.
 - 7 diftongi.

2 puncte
- S-au format prin compunere toate cuvintele din seria:
 - „desigur”, „fiecare”.
 - „desprinde”, „totodată”.
 - „specialitate”, „despre”.
 - „orice”, „computer”.

2 puncte
- Antonimele cuvintelor subliniate în secvența: „E mai simplic acum: cum văd un gândăcel mai interesant, cum îl fotografiez. Apoi citesc despre el tot ce găsesc. Să mă întorc mai bine la ultima zi de școală. După ce-au plecat toți colegii, m-am oprit pe banca de lângă ghereta portarului, tocmai zărisem o insectă ciudată, subțire ca o fulgerare.” sunt în ordine:
 - dificil, special, normală.
 - banal, neinteresant, stranie.
 - facil, dubios, deosebită.
 - greu, neatractiv, obișnuită.

2 puncte

Scrie pe foaia de concurs răspunsurile la cerințele de mai jos:

- Menționează valoarea morfologică a fiecărui cuvânt subliniat în secvența: „Aproape de fiecare dată, selfie-ul construiește o imagine total diferită despre noi, deoarece dorește să scoată exagerat în lumină numai aspectele noastre pozitive, iar în cazul unor interacțiuni față în față, oamenii vor constata că imaginea pe care și-au făcut-o despre noi este eronată...”

4 puncte
- Rescrie următorul enunț punând substantivul la numărul plural: „Să mă întorc mai bine la ultima zi...”

4 puncte
- Precizează numărul de propoziții subordonate din enunțul: „Venea tot timpul să-l viziteze nu ca să vadă ce mai e cu el, ci ca să ajungă la consola și la jocurile lui.”

4 puncte

7. Notează funcția sintactică pentru cuvintele subliniate în secvența: *Totodată, specialistul în psihologia comportamentală consideră că selfie-ul este utilizat de adolescenți și nu numai pentru a începe să se cunoască mai bine pe ei, în principal prin prisma celorlalți.* **6 puncte**

8. Rescrie corect mesajul referitor la fotografie: *Să ști că fotografiile sunt imagini a căror conținut ne aduc aminte de momente deosebit din viața familiei și a prietenilor noștri.* **6 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

50 de puncte

A. ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Scrie pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

1. Precizează pe ce pun accentul fotografiile de tip selfie, valorificând informațiile din textul B. **4 puncte**
2. Transcrie, din textul A, o secvență care sugerează relația dintre fotografie și timp. **6 puncte**
3. Prezintă, în unu - trei enunțuri, o trăsătură morală a personajului Marius, din textul A, care se desprinde din primele patru alineate, menționând mijlocul de caracterizare. **6 puncte**
4. Crezi că vizualizarea unor selfie-uri te ajută să îți alegi prieteni mai buni? Motivează-ți răspunsul, pe baza textului B. **6 puncte**
5. Selectează o secvență din textul A pe care ai putea să o folosești pentru a-i determina pe colegi să dea dovadă de un comportament tolerant. Justifică-ți alegerea, în 50 – 70 de cuvinte. **8 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi redactate în enunțuri, cu respectarea normelor de exprimare, de ortografie și de punctuație.

B. SCRIERE CREATIVĂ

Imaginează-ți că Marius reușește să o elibereze pe Luvia din selfie-ul în care este captivă. Scrie un text narativ de minimum 100 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare prin care trec cele două personaje.

În redactarea răspunsului tău, vei avea în vedere:

- respectarea succesiunii logice a evenimentelor, în concordanță cu cerința dată;
- integrarea unei secvențe descriptive;
- integrarea unui dialog de patru – șase replici;
- originalitatea în prezentarea conținutului de idei al compunerii.

Vei primi 14 puncte pentru conținutul compunerii și 6 puncte pentru redactare.

Pentru redactarea textului se acordă 6 puncte (registru de comunicare, stilul și vocabularul adecvate – 1 p.; coerența textului – 1 p.; ortografie – 2 p.; punctuație – 1 p.; așezarea în pagină și lizibilitatea – 1 p.)

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar dacă textul are numărul minim de cuvinte indicat și dezvoltă subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

20 de puncte

C.

Lucrul enervant era altul: Claire nu putea să se sprijine de balustradă și să se uite peste întinderea de apă. Nu putea să se sprijine din cauză că nu exista. Nu avea cum să o localizeze, cum să se îndrepte spre ea sau să o atingă. Exista doar în lumea reflectată în această oglindă miraculoasă: o oglindă care – acum Claire era sigură - izbutea cumva să nu reflecte lucrurile obișnuite și atât de familiare din care era alcătuită lumea de zi cu zi, ci lucrurile la care putea să viseze – lucrurile care până acum ar fi existat doar în închipuirea ei.

Cum putea ceva pe care-l vedea atât de clar să nu fie adevărat? Cum putea oglinda să arate lucruri care erau de două ori mai palpitate și de o sută de ori mai magice decât lumea mohorâtă și obișnuită care o înconjură? Claire nu înțelegea. Știa doar că dăduse din întâmplare în ziua aceea, peste un dar care era rar și minunat și că darul acela avea cu siguranță să îi schimbe viața.

Claire se trezi că se ciocnește de cineva. Intră într-un băiat care mergea în cealaltă direcție, iar forța impactului o făcu să scoată un mic țipăt involuntar de durere și uluire.

Se ciocnise de Peter Lewis. După un timp, Peter se așeză pe iarba udă. Claire se așeză lângă el. Acum Claire scoase oglinda din buzunar. Drept răspuns, Peter vârî mâna în buzunarul propriului său hanorac și scoase ultimul lucru pe care s-ar fi așteptat Claire să-l vadă: o bucată de oglindă neregulată, spartă și murdară exact ca a ei. Bucata îi licărea și-l sclipea în mână când vorbea,

reflectând un cer mult mai albastru decât cel de deasupra lor, din care continua să cadă o ploaie mocănească.

Pentru început fiecare povesti celuilalt despre lucrurile pe care le văzuseră în oglindă. Căzură de acord că reflectările se schimbaseră pe măsură ce ei crescuseră. Ca și Claire, Peter începuse prin a vedea imagini magice și uluitoare, dar imposibile: în copilărie fusese obsedat de dinozauri, iar la început oglinda îi transformase casa părinților într-o peșteră întinsă și ramificată, în care întrezărise frecvent șopârle preistorice uriașe, dar – aidoma minunatului castel din piatră galbenă al lui Claire – aceste imagini începuseră să se estompeze și, odată cu trecerea anilor, să fie înlocuite de altele mai puțin fantomatice: reflectări ale lumii din jur, care oricum îi ofereau întotdeauna un fel de îmbunătățire subtilă și indefinibilă a realității de zi cu zi.

– Ce crezi că-nseamnă asta? Vru ea să știe. Ce ne arată oglinzile?

– M-am gândit și eu, spuse Peter, și cred că, în loc să ne arate lumea așa cum e, ne arată lumea așa cum ar trebui să fie.

după Jonathan Coe, *Oglinda dorințelor* (2020)

Prezintă, într-un text de minimum 150 de cuvinte, modul în care este surprinsă *relația dintre lumea reală și lumea oglindită* în textele-suport A și C, selectate din zone culturale diferite.

În redactarea textului, vei avea în vedere:

- evidențierea unui aspect comun al modului în care este prezentată *relația dintre lumea reală și lumea oglindită*, în textul A și în textul C;
- evidențierea unui aspect diferit al modului în care este prezentată *relația dintre lumea reală și lumea oglindită*, în textul A și în textul C;
- exemplificarea adecvată a aspectului comun;
- exemplificarea adecvată a aspectului diferit;
- valorificarea experienței de viață/de lectură.

Vei primi 14 puncte pentru conținutul compunerii și 6 puncte pentru redactare.

Pentru redactarea textului se acordă 6 puncte (registru de comunicare, stilul și vocabularul adecvate – 1 p.; coerența textului – 1 p.; ortografie – 2 p.; punctuație – 1 p.; așezarea în pagină și lizibilitatea – 1 p.)

Notă

Punctajul pentru redactare se acordă doar dacă textul are numărul minim de cuvinte indicat și dezvoltă subiectul propus.

Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.